

**Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu**

Warszawa, 21.10.2022 r.

**Komunikat prasowy – przekazanie przez Prezesa IPN artefaktów
do Muzeum Gross-Rosen**

28 października 2022 o godz. 12.00 w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady (1940-45) - ul. Ofiar Gross Rosen 26, 58-152 Goczałków odbędzie się konferencja prasowa z udziałem prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Karola Nawrockiego, prokuratora Andrzeja Pozorskiego, zastępcy prokuratora generalnego i dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz dyrektora Muzeum Gross-Rosen Janusza Barszcza. W czasie konferencji Prezes IPN przekaze do Muzeum artefakty odnalezione na terenie obozu w czasie ekshumacji szczątków ofiar niemieckiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen.

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu, w toku śledztwa prowadzonego w sprawie zbrodni dokonanych w latach 1940–1945 na więźniach niemieckiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, dokonując procesowej weryfikacji informacji przekazanej przez pracowników Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, ujawnił nieznaną dotąd zbiorową mogiłę 92 ofiar tegoż obozu.

Z ustaleń poczynionych w śledztwie wynikało, że w lutym 1945 roku, bezpośrednio przed ewakuacją obozu, do szczeliny przeciwlotniczej umiejscowionej na jego terenie, mającej służyć ochronie załogi obozu przed nalotami alianckich samolotów bombowych, wrzucono więźniów chorych oraz będących w stanie krańcowego wyczerpania fizycznego, którzy nie byli zdolni do odbycia marszu ewakuacyjnego, ponadto więźniów zmarłych bezpośrednio przed ewakuacją, a następnie zasypano ich ziemią, gruzem skalnym oraz przedmiotami pochodzącymi z likwidowanych pomieszczeń obozowych.

Czynności przeprowadzone w śledztwie doprowadziły do odnalezienia tej właśnie szczeliny przeciwlotniczej. Była to tymczasowa budowla ochronna, wykonana w okresie funkcjonowania obozu koncentracyjnego Gross-Rosen nieopodal byłego szpitala obozowego, miała wymiary 60 m x 2 m, głębokość 1,70 m. Jej ściany były oszalowane granitowymi kamieniami i wiodły do niej kamienne schody.

Po usunięciu roślinności porastającej szczelinę przeciwlotniczą oraz wypełniających ją warstw ziemi i gruzu, ujawniono w niej szczątki ludzkie. Szczątki te poddano badaniom przez biegłych antropologów, medyków i genetyków sądowych. Po przeprowadzonych badaniach biegli stwierdzili, że ujawnione szczątki ludzkie pochodzą od 92 mężczyzn w wieku od 20 do 60 lat.

#Moja NIEPODLEGŁA.

W zbiorowej mogile ujawniono ponad 700 przedmiotów należących do więźniów obozu oraz członków jego załogi, jak też stanowiących wyposażenie pomieszczeń biurowych, kantyny i szpitala. Na przedmiotach należących do więźniów obozu, głównie aluminiowych naczyniach, menażkach i łyżkach występowały napisy intencjonalnie wydrapane przez więźniów, a zawierające inicjały ich imion, nazwisk oraz nazwy miejscowości, z których najprawdopodobniej pochodzili.

Przedmioty należące do członków załogi KL Gross-Rosen to głównie porcelanowe, ceramiczne i emaliowane naczynia stołowe z naniesionymi fabrycznie napisami „Victoria Waffen SS” i „Waffen SS Lublin”, popielniczki ze stopów metali, w tym z ozdobami i inicjałami, brzytwy, klucze do drzwi, zapalniczki, łyżwy, łyżka do butów, przedmioty pochodzące z gier planszowych, ręczne maszynki do cięcia włosów.

Zabezpieczono też szereg przedmiotów związanych z funkcjonowaniem szpitala obozowego, w tym opakowania szklane po lekach, naczynia laboratoryjne, narzędzia medyczne, przedmioty służące do pielęgnacji chorych, butlę tlenową, orzeź, termometry.

Wśród artefaktów były też przybory biurowe, przykładowo dziurkacze do papieru, kałamarze oraz przedmioty pochodzące z kantyny dla załogi obozu jak łyżki, widelce i noże stołowe, opakowania szklane po piwie z nazwą niemieckiego producenta z lat 40-tych ub. wieku, a także inne przedmioty, jak elementy urządzeń elektrycznych, szpadel, kilof, młotek, szufle, kombinerki.

Przedmioty te zostały uznane za dowody rzeczowe w śledztwie. Sporządzono ich opis i dokumentację fotograficzną, a następnie poddano pracom konserwatorskim.

28 października 2022 roku prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki przekazał zabezpieczone w śledztwie przedmioty dyrektorowi Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy Januszowi Barszczowi, aby stały się częścią zbiorów muzealnych.

***

Obóz Gross-Rosen powstał w sierpniu 1940 r. jako filia KL Sachsenhausen. Osadzeni w nim więźniowie przeznaczeni byli do pracy w miejscowym kamieniołomie granitu. Pierwszy transport przybył tam 2 sierpnia 1940 r. 1 maja 1941 r. *Arbeitslager Gross-Rosen* uzyskał status samodzielnego obozu koncentracyjnego. Ze względu na warunki pracy osadzonych uznawany jest za jeden z najcięższych obozów koncentracyjnych. Największa rozbudowa obozu przypada na rok 1944. Wówczas to, obok obozu głównego, powstaje blisko 100 filii, których ślady obecnie odnaleźć możemy na terenie Dolnego Śląska, Sudetów i Ziemi Lubuskiej. Szacuje się, że przez obóz macierzysty i jego filie przeszło ok. 125 tys. więźniów. Jednym z najtragiczniejszych okresów w dziejach tego obozu była jego ewakuacja. Podczas transportów zginęło wiele tysięcy więźniów. Do najliczniejszych grup narodowościowych należeli Żydzi z różnych państw europejskich, Polacy i obywatele byłego ZSRR. Według najnowszych ustaleń w KL Gross-Rosen zginęło ok. 40 tys. osób.

Więcej:

- Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy: <https://www.gross-rosen.eu/>

#Moja NIEPODLEGŁA.

- Niemieckie obozy zagłady i obozy koncentracyjne w okupowanej Polsce:
www.truthaboutcamps.eu
- [Monika Tomkiewicz: Niemieckie obozy na ziemiach polskich 1939–1945](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy – Dyrektor Biura: dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

Maciej Parysek

asystent prasowy Oddziału IPN we Wrocławiu

tel. 664 826 436

maciej.parysek@ipn.gov.pl

Dominik Wojtkiewicz

asystent prasowy Delegatury IPN w Opolu

tel. 539 025 930

dominik.wojtkiewicz@ipn.gov.pl

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

www.ipn.gov.pl

[Twitter IPN](#)

[Facebook IPN](#)

<https://przystanekhistoria.pl/>

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
ul. Janusza Kurtyki 1, 02-676 Warszawa, tel. (22) 581 89 97
www.ipn.gov.pl